

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2013.4.12.
COM(2013) 197 final

2013/0106 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

**az Európai Unió Tagállamai Külső Határain Való Operatív Együttműködési
Igazgatásért Felelős Európai Ügynökség által koordinált operatív együttműködés
keretében a külső tengeri határok őrizetére vonatkozó szabályok megállapításáról**

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

1.1. A 2010/252/EU tanácsi rendelettel¹ kapcsolatos eljárás és a rendelet elfogadása

2009 októberében az Európai Tanács felkérte a Bizottságot, hogy nyújtson be javaslatokat „*egyértelmű közös operatív eljárások kidolgozására, amelyek világos szabályokat foglalnak magukban a közös tengeri műveletekben való szerepvállalásra vonatkozóan, kellő figyelemmel a vegyes összetételű migráncsoportokban utazó, védelemre szoruló személyek védelmének a nemzetközi joggal összhangban történő biztosítására*”.² A 2009. decemberi Stockholmi Program ezt ismét megerősítette, melynek keretében az Európai Tanács felkérte a Bizottságot, hogy legkésőbb 2010-ben terjesszen elő javaslatokat az Európai Unió Tagállamai Külső Határain Való Operatív Együttműködési Igazgatásért Felelős Európai Ügynökség (a továbbiakban: ügynökség) szerepének pontosítására és növelésére vonatkozóan, valamint „*világos szabályok kidolgozására a közös tengeri műveletekben való szerepvállalásra vonatkozóan, kellően figyelembe véve a vegyes összetételű migráncsoportokban utazó, védelemre szoruló személyek védelmének a nemzetközi joggal összhangban történő biztosítását*.”³

Az Európai Tanács említett felhívásaira adott válaszként, melyek az ügynökség által koordinált határőrizeti műveletek megerősítését, valamint a nemzetközi védelmet kereső személyek biztonságának és tengeren való életvesztés megelőzésének az érdekében a közös járőrszolgálatban való szerepvállalást és a feltartóztatott és megmentett személyek partra szállítására vonatkozó egyértelmű szabályok felállítását érintik, a Tanács elfogadta a 2010/252/EU határozatot (a továbbiakban: határozat). Mivel a határőrizetre irányadó további intézkedésről van szó, a Bizottság úgy döntött, hogy javaslatát a Schengeni határ-ellenőrzési kódex⁴ 12. cikkének (5) bekezdése alapján bizottsági eljárás keretében terjeszti elő.

A határőrizet, mint kitűzött cél végrehajtása, azaz a jogellenes határátlépések megelőzése érdekében a határozat szükségesnek és megfelelőnek bizonyult. Ebben a tekintetben a Bizottság úgy ítélte meg, hogy az őrizet nem csak felderítést foglal magában, hanem olyan intézkedésekre is kiterjed, mint az Unióba illegális belépést megkísérlő hajók feltartóztatása. A kutatás és mentés, valamint a határőrizet összekapcsolása konkrét tapasztalatokon alapul – a tengeri hajózásra alkalmatlan hajókban utazó migránsok ugyanis az észlelést követően gyakran veszélyhelyzetben vannak.

A határozat egyetlen jogi eszközön belül magában foglalta az uniós és a nemzetközi jog hatályos rendelkezéseit. Azzal a céllal fogadták el, hogy az ügynökség által koordinált tengeri műveletek hatékonyságának biztosítása érdekében áthidalják a nemzetközi tengerjog tagállamok által képviselt eltérő értelmezéseit, illetve a tagállamok eltérő gyakorlatait. Annak a veszélye is fennállt, hogy egyazon tengeri művelet esetében különböző, esetenként összeférhetetlen szabályok alkalmazandók. Így a jogbiztonság hiánya miatt a tagállamok

¹ A Tanács határozata (2010. április 26.) a külső tengeri határoknak az Európai Unió Tagállamai Külső Határain Való Operatív Együttműködési Igazgatásért Felelős Európai Ügynökség által koordinált operatív együttműködés keretében történő őrzete tekintetében a Schengeni határ-ellenőrzési kódex kiegészítéséről, HL L 111., 2010.5.4., 20. o.

² Európai Tanács, Elnökségi következtetések, 2009. október 29–30.

³ Lásd a Stockholmi Program „A külső határok integrált igazgatása” c. 5.1. pontját, HL C 115., 2010.5.4., 1. o.

⁴ Az Európai Parlament és Tanács 562/2006/EK rendelete (2006. március 15.) a személyek határátlépésére irányadó szabályok közösségi kódexének (Schengeni határ-ellenőrzési kódex) létrehozásáról, HL L 105., 2006.4.13., 1. o.

alacsony mértékben vettek részt az ügynökség által koordinált tengeri műveletekben, ami a vízi járművekkel, hajókkal és emberi erőforrásokkal való hozzájárulásukat illeti. Mindez pedig a műveletek hatékonyságát, és az uniós szolidaritási erőfeszítéseket is akadályozta.

A határozat azt a célt tűzte ki, hogy a tengeri műveletek során megerősítse az alapvető jogok védelmét és biztosítsa, hogy tiszteletben tartják a visszaküldés tilalmának elvét. Egyes tagállamok, európai parlamenti képviselők, emberi jogi szervezetek és tudományos szakértők kétségbe vonták, hogy az ügynökség által koordinált tengeri műveletek során – különösen a nyílt tengeren – tiszteletben tartják az alapvető jogokat és a menekültek jogait. A határozat célja volt, hogy az említett aggodalmakat enyhítse azáltal, hogy számos garanciát teremt a jogok tiszteletben tartásának biztosítására, mint például azt a követelményt, hogy a feltartóztatott vagy megmentett személyeket tájékoztatni kell a partra szállítás helyéről, különleges figyelmet kell fordítani a kiszolgáltatott személyek szükségleteire és a határőröknek képzést kell nyújtani a megfelelő alapjogi és menekültjogi rendelkezésekről.

A határozatot 2010. április 26-án tanácsi határozatként fogadták el, ellenőrzéssel történő szabályozási bizottsági eljárás keretében. Az Európai Parlament úgy vélte, hogy a határozatot rendes jogalkotási eljárás, nem pedig bizottsági eljárás keretében kellett volna elfogadni. Ezért az Európai Parlament a Tanáccsal szemben az Európai Unió Bíróságához (a továbbiakban: a Bíróság) keresetet nyújtott be a határozat megsemmisítése iránt.

1.2. A C-355/10. sz. Európai Parlament kontra Tanács ügy⁵

Az Európai Parlament úgy vélte, hogy a határozat túllépett a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 12. cikkének (5) bekezdése alapján átruházott végrehajtási hatáskörökön, mivel: i) új, alapvető fontosságú elemeket vezetett be a Schengeni határ-ellenőrzési kódexbe; ii) a Schengeni határ-ellenőrzési kódex alapvető fontosságú elemeit módosította; valamint iii) a 2007/2004/EK rendelet⁶ tartalmát módosította.

A Tanács kétségbe vonta a kereset elfogadhatóságát, és a kereset elfogadhatósága esetén azt megalapozatlannak tartotta. A Bizottság egyetlen beavatkozóként a Tanácsot támogatta.

A Bíróság 2012. szeptember 5-én hozta meg ítéletét. Az első ok alapján semmisnek nyilvánította a határozatot, mivel úgy ítélte meg, hogy a feltartóztatási intézkedésekre, a mentésre és a partra szállításra vonatkozó rendelkezések az alap jogi aktus – azaz a Schengeni határ-ellenőrzési kódex – alapvető fontosságú elemei. A Bíróság nem vizsgálta meg, hogy a határozat módosítja-e a Schengeni határ-ellenőrzési kódex alapvető fontosságú elemeit, illetve a 2007/2004/EK rendelet tartalmát.

A Bíróság úgy döntött, hogy a határozat joghatásai az új szabályozás ésszerű határidőn belül történő hatálybalépéséig fennmaradnak.

2. AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

Annak értékelésekor, hogy szükség van-e hatásvizsgálat elvégzésére, a következő szempontokat vették figyelembe.

⁵ A C-355/10. sz., Európai Parlament kontra az Európai Unió Tanácsa ügy, lásd: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=126363&pageIndex=0&doclang=HU&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=552774> (még nem tették közzé az EBHT-ben).

⁶ A Tanács 2007/2004/EK rendelete (2004. október 26.) az Európai Unió Tagállamai Külső Határain Való Operatív Együttműködési Igazgatásért Felelős Európai Ügynökség felállításáról, HL L 349., 2004.11.25., 1. o.

Először is a 2010/252/EU tanácsi határozat elfogadását jelentős mértékű előkészítő munka előzte meg. 2005-ben a Tanács felkérte a Bizottságot, hogy vizsgálja meg a tengeri határőrizeti műveletekre alkalmazandó jogi keretet, majd dolgozzon ki vonatkozó uniós szintű szabályokat. 2007-ben a Bizottság tanulmányt terjesztett elő, amely elemezte a külső tengeri határok őrizetére vonatkozó nemzetközi jogi keretet, valamint az annak hatékony végrehajtását gátló akadályokat.⁷ Ugyanezen évben a Bizottság egy a tagállamok, az ügynökség, az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága és a Nemzetközi Migrációs Szervezet szakértőiből álló informális munkacsoportot állított fel azzal a céllal, hogy a munkacsoport az ügynökség által koordinált tengeri műveletek tekintetében iránymutatásokat dolgozzon ki. A Bizottság a bizottsági eljárás során előterjesztett javaslattervezetét az informális munkacsoport eredményeire alapozta.

Másodszor, a javaslat előkészítése során a Bizottság a külső határokkal foglalkozó szakértői csoport keretében konzultált a tagállamokkal és az ügynökséggel annak megállapítása céljából, hogy milyen mértékben tükrözze e javaslat a határozat tartalmát. A tagállamok általában úgy vélték, hogy e javaslatnak a határozatból kell kiindulnia, alkalmazási körét az ügynökség által koordinált tengeri műveletekre kell korlátozni, az alapvető jogok védelmére vonatkozó rendelkezéseket meg kell erősíteni, a feltartóztatási intézkedések és a mentés közötti különbséget tisztázni, a partra szállítás kérdését pedig kezelni kell, valamint biztosítani kell a nemzetközi kötelezettségekkel való összhangot, ugyanakkor figyelembe kell venni az uniós és nemzetközi szintű jogi és joggyakorlati fejleményeket.

Harmadszor, a 2010/252/EU tanácsi határozat megsemmisítése során a Bíróság azt a követelményt támasztotta, hogy a határozat helyébe ésszerű határidőn belül újnak kell lépnie. Noha az „ésszerű határidő” fogalmát a Bíróság az ítéletben nem határozta meg, a két uniós jogalkotó közötti lehetséges nehéz és hosszadalmas tárgyalásokra tekintettel a Bizottságnak rövid időn belül cselekednie kell.

Következésképpen a Bizottság úgy döntött, hogy e javaslatot nem kell hatásvizsgálatnak kitérnie.

3. A JAVASLAT JOGI ELEMEI

A javaslat az Európai Unió működéséről szóló szerződés 77. cikke (2) bekezdésének d) pontján alapul. A 77. cikk (1) bekezdésében foglaltak szerint a külső határokra vonatkozó szakpolitika kialakítása céljából, ideértve a külső határok hatékony őrizetét is, a 77. cikk (2) bekezdésének d) pontja előírja, hogy az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében elfogad „*a külső határok integrált határőrizeti rendszerének fokozatos bevezetéséhez szükséges valamennyi intézkedést*”.

Az EU külső határaitra irányuló uniós politika célja, hogy biztosítsa a külső határok átlépésének hatékony ellenőrzését, többek között határőrizet útján. A határőrizet célja a jogellenes határátlépések megakadályozása, a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelem, valamint a határt illegálisan átlépő személyek feltartóztatása vagy ellenük más intézkedések meghozatala. A határőrizetnek hatékonyan meg kell akadályoznia és el kell tántorítania a személyeket attól, hogy megkerüljék a határátkelőhelyeken történő ellenőrzést. E célból, a határellenőrzés nem korlátozódik az illegális határátlépési kísérletek felderítésére, hanem kiterjed olyan intézkedésekre is, mint az olyan hajók feltartóztatása, amelyekkel kapcsolatban feltételezhető, hogy az Unió területére a határellenőrzés megkerülésével próbálnak belépni,

⁷

Bizottsági szolgálati munkadokumentum: Tanulmány a tengeri úton történő illegális bevándorlásra vonatkozó nemzetközi jogi eszközökről, SEC(2007) 691.

valamint azon rendelkezésekre is, melyek célja például a tengeri műveletek során esetlegesen felmerülő kutatás és mentés, valamint az ilyen határőrizeti műveletek sikeres lezárása.

Mivel a meghozandó intézkedés célkitűzéseit – nevezetesen az ügynökség koordinációja mellett tevékenykedő határőrizeti szervek által végzett tengeri határőrizetre vonatkozó különleges szabályok elfogadását – a jogi és jogalkalmazási eltérések miatt a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és így a műveletek nemzetközi jellege miatt azok uniós szinten jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően.

Az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt arányossági elvvel összhangban a rendelet nem lépi túl a szóban forgó célkitűzések eléréséhez szükséges mértéket.

Az említett elvek alapján – amint az a határozat esetére is vonatkozott – e javaslat kizárólag az ügynökség által koordinált operatív együttműködés keretére vonatkozik, és nem érinti a tagállamok által egyénileg vagy az említett kereten kívül végzett őrizeti műveleteket.

4. KÖLTSÉGVETÉSI HATÁSOK

A javaslat nem ró az Unióra pénzügyi vagy igazgatási terhet. Ezért nincs hatással az uniós költségvetésre.

5. OPCIONÁLIS ELEMEEK

5.1. E javaslat és a 2010/252/EU tanácsi határozat összehasonlítása

E javaslat alkalmazási köre és tartalma hasonló a határozathoz. A határozathoz képest a javaslatban előterjesztett változások jogi és joggyakorlati fejleményeken – mint például a 2007/2004/EK rendelet módosításain⁸, és az Emberi Jogok Európai Bíróságának *Hirsi Jamaa és társai kontra Olaszország* ügyben hozott ítéletén⁹ –, a feltartóztatás és mentés fogalmának tisztázása iránti igényen, valamint a határozat végrehajtása során a tagállamok és az ügynökség gyakorlati tapasztalatain alapulnak.

5.1.1. Forma

A jogi eszköz megválasztása és a döntéshozatali eljárás eltérőek. Ennek a rendeletjavaslatnak a szerződésekkel összhangban valamennyi tagállam a címzettje, és rendes jogalkotási eljárás keretében kell elfogadni. Formája tükrözi a választott jogi eszközt, amely a preambulumból (bevezető hivatkozások és tizenhét preambulumbeközdés) és négy fejezetre tagolt tizenegy cikkből áll. Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó a tagállamokban. Másrészt a határozatot ellenőrzéssel történő szabályozási bizottsági eljárás keretében végrehajtási intézkedésként fogadták el. A határozat preambulumból (bevezető hivatkozások és tizenhét preambulumbeközdés), két cikkből és egy két részre tagolt mellékletből áll. A melléklet I. része meghatározza az ügynökség által koordinált tengeri határőrizeti műveletekre vonatkozó szabályokat, a melléklet II. része pedig nem kötelező jellegű iránymutatásokat tartalmaz az ügynökség által koordinált tengeri műveletek során végzett kutatási és mentési helyzetek, valamint a partra szállítás tekintetében.

⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 1168/2011/EU rendelete (2011. október 25.) az Európai Unió Tagállamai Külső Határain Való Operatív Együttműködési Igazgatásért Felelős Európai Ügynökség felállításáról szóló 2007/2004/EK tanácsi rendelet módosításáról, HL L 304., 2011.11.22., 1. o.

⁹ Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (Nagytanács) 2012. február 23-án hozott ítélete (27765/09 sz. kereset); lásd: [http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-109231#{"itemid":\["001-109231"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-109231#{)

5.1.2. Tartalom

E javaslat alkalmazási köre megegyezik a határozatával, azaz az ügynökség által koordinált, a tagállamok által folytatott tengeri határőrizeti műveleteket foglalja magában (1. cikk). Noha a határozatban a „határőrizet” alatt a határőrizeti műveletek során végzett feltartóztatási intézkedéseket és a mentési célú intézkedéseket értettek, még mindig kétségek merültek fel, hogy ezek az intézkedések valóban beletartoznak-e a Schengeni határ-ellenőrzési kódexben meghatározott határőrizeti intézkedés fogalmába. Ez a javaslat kifejezetten a határőrizet e tágabb fogalmára vonatkozik, mivel kimondja, hogy a határőrizet nem korlátozódik az illegális határátlépési kísérletek felderítésére, hanem kiterjed olyan lépésekre is, mint a feltartóztatási intézkedések, valamint azon fellépések, melyek célja például a tengeri műveletek során felmerülő kutatás és mentés és az ilyen műveletek sikeres lezárása ((1) preambulumbekkezdés és III. fejezet).

A határozat felülvizsgálata során a 2007/2004/EK rendelet módosításait is figyelembe kellett venni. Az Ügynökség feladatköre jelenleg arra is kiterjed, hogy segítséget nyújtson a tagállamoknak a külső határokon fokozottabb technikai segítségnyújtást szükségessé tevő körülmények esetén, figyelembe véve, hogy egyes helyzetek humanitárius vészhelyzeteket és tengerből való mentést is jelenthetnek. Ez azt jelenti, hogy az ügynökség ugyan nem válik kutatási és mentési szervvé, és nem működik mentési koordinációs központként sem, a tengeri műveletek során segíti a tagállamokat, hogy teljesítsék nemzetközi tengerjogból fakadó kötelezettségeiket azáltal, hogy segítséget nyújtanak a bajban lévő személyek számára, továbbá e javaslat szabályokat állapít meg azzal kapcsolatban, hogyan kell kezelni ezeket a helyzeteket az ügynökség által koordinált tengeri műveletek során ((2) preambulumbekkezdés és 9. cikk).

A 2007/2004/EK rendelet módosításai értelmében az operatív terv jogilag kötelező erejű eszközzé vált az ügynökség által koordinált valamennyi művelet, és nem csak a gyorsreagálású műveletek tekintetében. Az operatív terv tartalmát a 2007/2004/EK rendelet 3a. és 8e. cikke sorolja fel, amelyek kifejezetten a tengeri műveletekre is hivatkoznak. Az ebben a javaslatban meghatározott szabályokat a 2007/2004/EK rendelettel összhangban kidolgozott operatív terv részeivé kívánják tenni – figyelembe véve a tengeri műveletekre vonatkozó követelményeket is.

Az alapvető jogok védelmével kapcsolatos jogi és a joggyakorlati fejleményeket e javaslat szintén figyelembe veszi. A tengeri műveletek során az alapvető jogok védelmére és a visszaküldés tilalmára vonatkozó elvre irányadó 4. cikk eloszlatja az Emberi Jogok Európai Bírósága által a *Hirsi Jamaa és Társai kontra Olaszország* ügyben hozott ítéletében megfogalmazott aggodalmakat, a feltartóztatott vagy megmentett személyek harmadik országokban történő partra szállítása vonatkozásában – a tagállamok és harmadik országok közötti kapcsolatok, és a tagállamok egyének iránti kötelezettségei tekintetében egyaránt. Ez a cikk az Európai Unió Alapjogi Chartájának 19. cikke (2) bekezdésében foglalt visszaküldés-tilalmi elv gyakorlati végrehajtására vonatkozik. Harmadik országban történő partra szállítás esetén a feltartóztatott vagy megmentett személyeket azonosítani kell, személyes körülményeiket pedig a partra szállítást megelőzően a lehetséges mértékben értékelni kell. Megfelelő módon tájékoztatni kell őket a partra szállítás helyéről és lehetőséget kell biztosítani számukra, hogy kifejthessék azon indokokat, amelyek alapján úgy vélik, hogy a partra szállítás javasolt helye megsértené a visszaküldés tilalmának elvét. Mindez biztosítja, hogy a migránsok tájékoztatást kapnak helyzetükről, valamint a javasolt partra szállítási helyről, amely lehetővé teszi számukra, hogy ellenvetéseiket fejezzék ki.

A III. fejezetben e javaslat egyértelműen különbséget tesz a felderítés, a feltartóztatás és a mentés között. A feltartóztatás tekintetében e javaslat ugyan megőrzi a határozatban foglalt

intézkedéssorozatot, különbséget tesz azon intézkedések között, melyeket a parti tengeren (6. cikk), a nyílt tengeren (7. cikk) és a csatlakozó övezetben¹⁰ (8. cikk) lehet végrehajtani, és ezáltal pontosítja azokat a feltételeket, amelyek szükségesek az említett intézkedések végrehajtásához, valamint azt a joghatóságot megalapozó okot, amely szerint az intézkedések végrehajthatók, különösen a hontalan hajók tekintetében. A migránsok szárazföldön, légi úton és tengeren történő csempészeete elleni fellépésről szóló jegyzőkönyv alapján a hajók nyílt tengeren történő feltartóztatása jelenleg egyértelműen csak akkor lehetséges, ha alapos okkal feltételezhető-e a hajóról, hogy migránsok csempészetében érintett. A határozatnak megfelelően, a joghatóság nyílt tengeren történő gyakorolása mindig a lobogó szerinti állam felhatalmazásán alapul. A kutatási és mentési helyzetek tekintetében e javaslat szövege hasonlít a határozat szövegéhez (9. cikk). A szövegezést a tengeri felkutatásról és mentésről szóló 1979. évi nemzetközi egyezményhez, valamint a nemzetközi légi és tengeri felkutatási és mentési kézikönyvhöz (IAMSAR) igazították. Továbbá e nemzetközi eszközökre alapozva a javaslat kritériumokat foglal magában arra vonatkozóan, hogy mikor tekinthető egy hajó helyzete bizonytalannak (9. cikk (3) bekezdés), riasztásra okot adónak (9. cikk (4) bekezdés) és veszélyhelyzetnek (9. cikk (5) bekezdés), valamint tartalmazza a mentési koordinációs központ fogalom meghatározását (2. cikk (12) bekezdés).

Ez a javaslat, a határozattól eltérően a partra szállítás kérdésére a feltartóztatás és mentés tekintetében is kitér (10. cikk). Parti tengeren vagy csatlakozó övezetben történő feltartóztatás esetén a partra szállításra a parti tagállamban kerül sor. Nyílt tengeren történő feltartóztatás esetén az alapvető jogok védelme és a visszaküldés tilalmának elve biztosítása mellett a partra szállításra abban a harmadik országban kerülhet sor, amelyből a hajó elindult. Amennyiben ez nem lehetséges, a partra szállításra a fogadó tagállamban kerül sor.

A mentési műveletet követő partra szállítás tekintetében e javaslat a Nemzetközi Tengerészeti Szervezet tengerből kimentett személyekkel való bánásmódról szóló iránymutatásaiban¹¹ meghatározottak szerint a „biztonságos hely” fogalmára hivatkozik – figyelembe véve az alapvető jogok szempontjait¹² (2. cikk (11) bekezdés és 10. cikk (4) bekezdés), valamint a tagállamokat együttműködésre kötelezi a felelős mentési koordinációs központtal annak érdekében, hogy a megmentett személyek számára megfelelő kikötőt, illetve biztonságos helyet és gyors és hatékony partra szállítást biztosítson. E javaslat figyelembe veszi azt a tényt, hogy a jelenlegi szakaszban a mentési koordinációs központ koordinálja a tengeri és légi egységeket, és a központ határozza meg a megfelelő kikötőt vagy partra szállítási helyet is. A javaslat azonban annak lehetőségét is elismeri, hogy a tengeri egységek a fogadó tagállam területén is partra szállíthatnak, ha nem mentesülnek azon kötelezettségük alól, hogy az ésszerűen lehetséges legrövidebb időn belül segítséget nyújtsanak a bajba jutott személyek számára – figyelembe véve a megmentett személyek és a tengeri egység saját biztonságát.

¹⁰ A csatlakozó övezetet az Egyesült Nemzetek tengerjogi egyezményének 33. cikke szabályozza. Ez a parti tengerrel határos övezet, amely nem haladhatja meg a 24 tengeri mérföldet attól az alapvonalától számítva, amelytől a parti tenger szélességét mérik. A kizárólagos gazdasági övezet vagy a nyílt tenger részét képezi, attól függően, hogy a parti állam közzétette-e kizárólagos gazdasági övezetre vonatkozó igényét, és olyan övezet, ahol a hajózás szabadsága alkalmazandó. Bár ez nem része a parti tengernek, a parti állam megfelelő ellenőrzést hajthat végre a területén vagy parti tengerén a hatályos vám- és pénzügyi, bevándorlási vagy egészségügyi törvények és rendeletek jogsértésének megelőzése és büntetése céljából.

¹¹ A 2004. május 20-én elfogadott MSC.167(78) sz. határozat.

¹² Az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének 1821(2011) sz. határozata.

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE**az Európai Unió Tagállamai Külső Határain Való Operatív Együttműködési Igazgatásért Felelős Európai Ügynökség által koordinált operatív együttműködés keretében a külső tengeri határok őrizetére vonatkozó szabályok megállapításáról**

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 77. cikke (2) bekezdésének d) pontjára,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezetének a nemzeti parlamentek számára való megküldését követően, rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

- (1) Az Unió külső határaitra irányuló uniós politika célja, hogy biztosítsa a külső határok átlépésének hatékony ellenőrzését, többek között határőrizet útján. A határőrizet célja a jogellenes határátlépések megakadályozása, a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelem, valamint a határt illegálisan átlépő személyek feltartóztatása vagy ellenük más intézkedések meghozatala. A határőrizetnek hatékonyan meg kell akadályoznia a személyeket abban és el kell őket tántorítania attól, hogy a határátkelőhelyeken történő ellenőrzést megkerüljék. E célból, a határellenőrzés nem korlátozódik az illegális határátlépési kísérletek felderítésére, hanem kiterjed olyan intézkedésekre is, mint az olyan hajók feltartóztatása, amelyekkel kapcsolatban feltételezhető, hogy az Unió területére a határellenőrzés megkerülésével próbálnak belépni, valamint azon rendelkezésekre is, melyek célja például a tengeri határőrizeti műveletek során felmerülő kutatás és mentés és e határőrizeti műveletek sikeres lezárása.
- (2) A 2004. október 26-i 2007/2004/EK tanácsi rendelettel¹³ létrehozott, az Európai Unió Tagállamai Külső Határain Való Operatív Együttműködési Igazgatásért Felelős Európai Ügynökség (a továbbiakban: az ügynökség) feladata a tagállamok közötti operatív együttműködés összehangolása a külső határok igazgatása, ezen belül a határőrizet tekintetében. Az ügynökség feladatkörébe tartozik továbbá a külső határokon fokozottabb technikai segítségnyújtást szükségessé tevő körülményekkel szembesülő tagállamok segítése, figyelembe véve, hogy egyes helyzetek humanitárius vészhelyzetekkel és tengerből való mentéssel is járhatnak. Az együttműködés további megerősítése céljából különleges szabályokra van szükség azokra az esetekre, amikor a határőrizeti tevékenységeket az ügynökség által koordinált operatív együttműködés keretében egy tagállam tengeri és légi egységei valamely másik tagállam tengeri határain vagy a nyílt tengeren végzik.
- (3) A [...]i [...]EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel létrehozott európai határőrizeti rendszer (EUROSUR) kialakítása megerősíti a tagállamok és az

¹³ HL L 349., 2004.11.25., 1. o.

ügynökség közötti információcserét és operatív együttműködést. Ez biztosítja, hogy – többek között az ügynökség segítségével – a tagállamok helyzetismerete és reagálási képessége jelentősen javul az illegális migráció felderítése és megelőzése, a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelem és külső határaikon a migránsok életének védelméhez és megmentéséhez való hozzájárulás érdekében. A határőrizeti műveletek koordinálása során az ügynökség a műveletekre vonatkozó információkat és elemzéseket bocsát a tagállamok rendelkezésére.

- (4) A határőrizeti műveletek során a tagállamok és az ügynökség tiszteletben tartják azon kötelezettségeiket, amelyek az ENSZ Tengerjogi Egyezményéből, az „Életbiztonság a tengeren” tárgyú nemzetközi egyezményből, a tengeri felkutatásról és mentésről szóló nemzetközi egyezményből, az Egyesült Nemzetek keretében létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezményből és annak a migránsok szárazföldön, légi úton és tengeren történő csempészete elleni fellépésről szóló jegyzőkönyvéből, a menekültek jogállásáról szóló egyezményből, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményből, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányából, a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmódok elleni ENSZ egyezményből és más vonatkozó nemzetközi jogi eszközökből fakadnak.
- (5) A személyek határátlépésére irányadó szabályok közösségi kódexének (Schengeni határ-ellenőrzési kódex) létrehozásáról szóló, 2006. március 15-i 562/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel¹⁴ és az uniós jog alapelveivel összhangban a határőrizeti művelet során hozott intézkedéseknek a kitűzött célokkal arányosaknak, megkülönböztetésmenteseknek kell lenniük, és maradéktalanul tiszteletben kell tartaniuk az emberi méltóságot, az alapvető jogokat és a menekültek és menedékkérők jogait, ideértve a visszaküldés tilalmának elvét. A tagállamok és az ügynökség kötelesek betartani a menekültügyi vívmányok, és különösen a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól szóló, 2005. december 1-jei 2005/85/EK tanácsi irányelv¹⁵ rendelkezéseit a tagállamok területén benyújtott menedékkérelmek tekintetében, ideértve a tagállamok határait vagy tranzitónáit is.
- (6) Egy tagállam és egy harmadik ország között esetlegesen fennálló megállapodás nem mentesíti a tagállamokat e kötelezettségeik alól, ha tudomással bírnak vagy tudomással kellene bírniuk arról, hogy az adott harmadik országban a menekültügyi eljárás és a menedékkérők befogadásával kapcsolatos rendszerből adódó hiányosságok miatt alapos okkal feltételezhető, hogy a menedékkérő embertelen vagy megalázó bánásmód tényleges veszélyének lenne kitéve, vagy ha tudomással bírnak vagy tudomással kellene bírniuk arról, hogy a harmadik ország gyakorlatai megsértik a visszaküldés tilalmának elvét.
- (7) Tengeri határőrizeti művelet során előfordulhat, hogy segítséget kell nyújtani a bajba jutott személyeknek. A nemzetközi joggal összhangban minden államnak meg kell követelnie a lobogója alatt közlekedő hajó kapitányától, hogy – amennyire erre a hajó, a legénység vagy az utasok komoly veszélyeztetése nélkül lehetőség van – segítséget nyújtson a tengeren megtalált, az eltűnés veszélyének kitétt minden személynek, és a lehető leggyorsabban járjon el a bajba jutott személyek megmentése érdekében. A segítségnyújtást a segítségre szoruló állampolgárságától vagy jogállásától, valamint megtalálási körülményeiktől függetlenül kell biztosítani.

¹⁴ HL L 105., 2006.4.13., 1. o.

¹⁵ HL L 326., 2005.12.13., 13. o.

- (8) A tagállamok ezt a kötelezettséget a kutatási és mentési helyzetekre vonatkozó nemzetközi jogi eszközök alkalmazandó rendelkezéseivel, valamint az alapvető jogok védelmére vonatkozó kötelezettségekkel összhangban hajtják végre. E rendelet nem érinti a kutatás-mentési szolgálatok feladatait, beleértve azokat a feladatokat, amelyek célja a megmentett személyek kikötőbe vagy biztonságos helyre történő szállítására irányuló koordináció és együttműködés biztosítása.
- (9) A 2007/2004/EK rendeletnek megfelelően az ügynökség által koordinált határőrizeti műveleteket az operatív tervvel összhangban hajtják végre. A tengeri műveletek tekintetében az operatív tervnek tartalmaznia kell a közös művelet vagy kísérleti projekt végrehajtásának helye szerinti földrajzi területre vonatkozó joghatóság és jogszabályok alkalmazására vonatkozó konkrét információkat, beleértve a feltartóztatásra, a tengerből való mentésre és a partra szállításra vonatkozó nemzetközi és uniós jogra való hivatkozásokat is. E rendelet pedig az ügynökség által koordinált tengeri határőrizeti műveletek keretében a feltartóztatásra, a tengerből való mentésre és a partra szállításra vonatkozó kérdéseket szabályozza.
- (10) A 2007/2004/EK rendelet alkalmazási gyakorlata szerint minden egyes tengeri művelet tekintetében a fogadó tagállam területén koordinációs struktúrát állítanak fel, amelynek tagjai a fogadó tagállam tisztviselői, az ügynökség kiküldött tisztviselői és képviselői, az ügynökség koordinátor tisztviselőjét beleértve. Ezt a rendszerint nemzetközi koordinációs központnak nevezett koordinációs struktúrát kommunikációs csatornaként kell használni a tengeri műveletben részes határőrök és az érintett hatóságok között.
- (11) E rendelet tiszteletben tartja az alapvető jogokat és az Európai Unió Alapjogi Chartája által rögzített alapelveket, nevezetesen az élethez való jogot, az emberi méltóságot, a kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés tilalmát, a szabadsághoz és biztonsághoz való jogot, a visszaküldés tilalmát, a megkülönböztetésmentességet, a hatékony jogorvoslathoz való jogot, a menedékjogot, valamint a gyermekek jogait.
- (12) Mivel a meghozandó intézkedés célkitűzéseit – nevezetesen az ügynökség koordinációja mellett tevékenykedő határőrök által végzett tengeri határőrizetre vonatkozó különleges szabályok elfogadását – a jogi és jogalkalmazási eltérések miatt a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és ezért a műveletek nemzetközi jellege miatt azok uniós szinten jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat a Szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányossági elvvel összhangban a rendelet nem lépi túl a szóban forgó célkitűzések eléréséhez szükséges mértéket.
- (13) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló 22. sz. jegyzőkönyv 1. és 2. cikke értelmében Dánia nem vesz részt e rendelet elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó. Mivel e rendelet az Európai Unió működéséről szóló szerződés harmadik része V. címe alapján a schengeni vívmányokra épül, Dánia a fenti jegyzőkönyv 4. cikkének megfelelően a rendelet elfogadásának időpontját követő hat hónapos időszakon belül határoz arról, hogy azt nemzeti jogában végrehajtja-e.
- (14) Izland és Norvégia tekintetében ez a rendelet az Európai Unió Tanácsa, valamint az Izlandi Köztársaság és a Norvég Királyság között, e két államnak a schengeni vívmányok végrehajtására, alkalmazására és fejlesztésére irányuló társulásáról kötött

megállapodás¹⁶ értelmében a schengeni vívmányok azon rendelkezéseinek továbbfejlesztését jelenti, amelyek az említett megállapodás alkalmazását szolgáló egyes szabályokról szóló 1999/437/EK tanácsi határozat¹⁷ 1. cikkének A. pontjában említett területhez tartoznak.

- (15) Svájc tekintetében e rendelet az Európai Unió, az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség közötti, a Svájci Államszövetségnek a schengeni vívmányok végrehajtására, alkalmazására és fejlesztésére irányuló társulásáról szóló megállapodás¹⁸ értelmében a schengeni vívmányok azon rendelkezéseinek továbbfejlesztését képezi, amelyek az 1999/437/EK határozat 1. cikke A. pontjában említett területhez tartoznak, összefüggésben az említett megállapodásnak az Európai Közösség nevében történő megkötéséről szóló, 2008. január 28-i 2008/146/EK tanácsi határozat¹⁹ 3. cikkével.
- (16) Liechtenstein tekintetében ez a rendelet az Európai Unió, az Európai Közösség, a Svájci Államszövetség és a Liechtensteini Hercegség közötti, a Liechtensteini Hercegségnek az Európai Unió, az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség közötti, a Svájci Államszövetségnek a schengeni vívmányok végrehajtására, alkalmazására és fejlesztésére irányuló társulásáról szóló megállapodáshoz való csatlakozásáról aláírt jegyzőkönyv értelmében a schengeni vívmányok azon rendelkezéseinek továbbfejlesztését képezi, amelyek az 1999/437/EK határozat²⁰ 1. cikkének A. pontjában említett terület alá tartoznak, összefüggésben az említett jegyzőkönyv Európai Unió nevében történő aláírásáról szóló, 2011. március 7-i 2011/350/EU tanácsi határozat²¹ 3. cikkével.
- (17) Ez a rendelet a schengeni vívmányok azon rendelkezéseinek továbbfejlesztését képezi, amelyek alkalmazásában az Egyesült Királyság a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának a schengeni vívmányok egyes rendelkezéseinek alkalmazásában való részvételére vonatkozó kéréséről szóló, 2000. május 29-i 2000/365/EK tanácsi határozattal²² összhangban nem vesz részt. Az Egyesült Királyság ezért nem vesz részt e rendelet elfogadásában, amely így rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.
- (18) Ez a rendelet a schengeni vívmányok azon rendelkezéseinek továbbfejlesztését képezi, amelyek alkalmazásában Írország, az Írországnak a schengeni vívmányok egyes rendelkezéseinek alkalmazásában való részvételére vonatkozó kéréséről szóló, 2002. február 28-i 2002/192/EK tanácsi határozattal²³ összhangban nem vesz részt. Írország ezért nem vesz részt e rendelet elfogadásában, amely így rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó,

¹⁶ HL L 176., 1999.7.10., 36. o.

¹⁷ HL L 176., 1999.7.10., 31. o.

¹⁸ HL L 53., 2008.2.27., 52. o.

¹⁹ HL L 53., 2008.2.27., 1. o.

²⁰ HL L 176., 1999.7.10., 31. o.

²¹ HL L 160., 2011.6.18., 19. o.

²² HL L 131., 2000.6.1., 43. o.

²³ HL L 64., 2002.3.7., 20. o.

ELFOGADTÁK EZT A RENDELETET:

I. FEJEZET

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. cikk

Alkalmazási kör

Ez a rendelet az Európai Unió Tagállamai Külső Határain Való Operatív Együttműködési Igazgatásért Felelős Európai Ügynökség által koordinált operatív együttműködés keretében a tagállamok által a külső tengeri határaikon folytatott határőrizeti műveletekre alkalmazandó.

2. cikk

Fogalommeghatározások

E rendelet alkalmazásában:

- (1) „ügynökség”: a 2007/2004/EK rendelettel létrehozott, az Európai Unió Tagállamai Külső Határain Való Operatív Együttműködési Igazgatásért Felelős Európai Ügynökség;
- (2) „tengeri művelet”: közös művelet, kísérleti projekt vagy gyorsreagálású művelet, melyet az ügynökség koordinációja mellett a tagállamok külső tengeri határaik ellenőrzése céljából hajtanak végre;
- (3) „fogadó tagállam”: az a tagállam, melynek területén a tengeri művelet zajlik, illetve melynek területéről azt indították;
- (4) „részt vevő tagállam”: olyan tagállam, amely eszközök és emberi erőforrások biztosításával részt vesz a tengeri műveletben, azonban nem fogadó tagállam;
- (5) „részt vevő egység”: a fogadó tagállam vagy egy részt vevő tagállam tengeri vagy légi egysége;
- (6) „nemzetközi koordinációs központ”: a tengeri művelet koordinációja céljából a fogadó tagállamban felállított koordinációs struktúra;
- (7) „nemzeti koordinációs központ”: a [...]i [...]EU európai rendeletnek megfelelően az európai határőrizeti rendszer (EUROSUR) céljai érdekében felállított nemzeti koordinációs központ;
- (8) „hajó”: csónak, vízi jármű vagy más tengeren használt jármű;
- (9) „hontalan hajó”: egy hajó akkor hontalan vagy akkor tekinthető hontalan hajóhoz hasonlónak, ha egyetlen állam sem engedélyezte számára a lobogója alatti hajózást, vagy ha kettő vagy több állam lobogója alatt hajózik, és e lobogókat igényei szerint használja;
- (10) „a migránsok csempésze elleni fellépésről szóló jegyzőkönyv”: az Egyesült Nemzetek keretében létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezménynek a migránsok szárazföldön, légi úton és tengeren történő csempésze elleni fellépésről szóló jegyzőkönyve, melyet 2000 decemberében Palermóban, Olaszországban írtak alá;
- (11) „biztonságos hely”: az a hely, ahol a mentési műveletek lezárultnak tekintendők és ahol a túlélők életének biztonsága nem veszélyeztetett – alapvető jogaik védelme

tekintetében sem, ahol biztosíthatók alapvető emberi szükségleteik és ahonnan a túlélők következő vagy végleges úticéljával kapcsolatos szállítási intézkedések megtehetők;

- (12) „mentési koordinációs központ”: a kutatási és mentési szolgáltatások hatékony szervezését elősegítő, valamint a tengeri felkutatásról és mentésről szóló 1979. évi nemzetközi egyezményben meghatározott kutatási és mentési régió területén folytatott kutatási és mentési műveletek végrehajtását koordináló egység.

II. FEJEZET

ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

3. cikk

Biztonság a tengeren

A tengeri művelet céljából hozott intézkedéseket olyan formában kell végrehajtani, amely nem veszélyezteti a feltartóztatott vagy megmentett személyek, illetve a részt vevő egységek biztonságát.

4. cikk

Az alapvető jogok védelme és a visszaküldés tilalmának elve

- (1) Egyetlen személy sem tehető partra olyan országban, vagy adható át egyéb módon olyan ország hatóságainak, amelyről alapos okkal feltételezhető, hogy az illető személy ott halálbüntetésnek, kínzásnak, illetve egyéb embertelen vagy megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek lenne kitéve, vagy ha alapos okkal feltételezhető, hogy onnan a visszaküldés tilalmának elvét megsértve egyéb országba kitoloncolhatják vagy kiadathatják.
- (2) A harmadik országban történő partra szállításra irányuló döntést megelőzően a részt vevő egységeknek figyelembe kell venniük a harmadik országra jellemző általános helyzetet, és a feltartóztatott vagy megmentett személyeket nem lehet partra tenni a szóban forgó harmadik országban, amennyiben a fogadó tagállam, illetve a részt vevő tagállamok tudomással bírnak, vagy tudomással kellene bírniuk arról, hogy a szóban forgó harmadik ország az (1) bekezdésben meghatározott gyakorlatokat alkalmazza.
- (3) Harmadik országban történő partra szállítás esetén a részt vevő egységeknek azonosítaniuk kell a feltartóztatott vagy megmentett személyeket, személyes körülményeiket pedig a partra szállítást megelőzően a lehetséges mértékben értékelniük kell. A részt vevő egységeknek megfelelő módon tájékoztatniuk kell a feltartóztatott, illetve megmentett személyeket a partra szállítás helyéről, és lehetőséget kell biztosítani számukra, hogy kifejthessék azon indokokat, amelyek alapján úgy vélik, hogy a partra szállítás javasolt helye megsértené a visszaküldés tilalmának elvét.
- (4) A tengeri művelet során a részt vevő egységeknek mindvégig kiemelt figyelmet kell fordítaniuk a gyermekek, a csempészet áldozatai, a sürgős orvosi ellátásra szoruló személyek, a nemzetközi védelemre szoruló személyek, továbbá a különösen veszélyeztetett helyzetben lévő személyek különleges szükségleteire.

- (5) A tengeri műveletben részt vevő határőrök képzést kapnak a vonatkozó alapjogi és a menekültjogi rendelkezésekről, és a kutatásra és mentésre vonatkozó nemzetközi jogi szabályokról.

III. FEJEZET

KÜLÖNLEGES SZABÁLYOK

5. cikk

Felderítés

- (1) A részt vevő egységeknek a határ illegális átlépésével, illetve annak szándékával gyanúsított hajót az észlelést követően az azonosítás és a lobogó szerinti állam megállapítása céljából meg kell közelíteniük, és további intézkedésig biztonságos távolságból figyelemmel kell kísérniük. A részt vevő egységeknek haladéktalanul tájékoztatniuk kell a nemzetközi koordinációs központot a hajóval kapcsolatban.
- (2) Ha a hajó olyan tagállam parti tengeri vagy csatlakozó övezetébe készül belépni vagy lépett be, amely nem vesz részt a műveletben, a hajóra vonatkozó információt a részt vevő egységeknek közölniük kell a nemzetközi koordinációs központtal, amely továbbítja az információt az érintett tagállam nemzeti koordinációs központjának.
- (3) Az olyan hajókra vonatkozó információkat, amelyek tengeren folytatott, a tengeri művelet hatáskörén kívül eső illegális tevékenységekkel gyanúsíthatók, a részt vevő egységeknek közölniük kell a nemzetközi koordinációs központtal, amely továbbítja az információkat az érintett tagállam(ok) nemzeti koordinációs központjának.

Article 6

Feltartóztatás a parti tengeren

- (1) A fogadó tagállam vagy egy részt vevő tagállam parti tengerén – amennyiben alapos okkal feltételezhető, hogy egy hajó a határátkelőhelyeken végzett ellenőrzést megkerülni szándékozó személyeket szállít, illetve migránsok tengeren való csempészetében érintett – a részt vevő egységeknek a következő intézkedéseket kell alkalmazniuk:
- a) felszólítás a hajó tulajdonosára, regisztrációjára, az utazással kapcsolatos részletekre, valamint a fedélzeten tartózkodó személyek személyazonosságára, állampolgárságára és egyéb releváns adataira vonatkozó információk és dokumentumok átadására;
 - b) a hajó megállítása, fedélzetre szállás, a hajó, a rakomány és a fedélzeten tartózkodók átkutatása, a fedélzeten tartózkodó személyek kikérdezése;
 - c) a fedélzeten tartózkodó személyek tájékoztatása arról, hogy adott esetben nem jogosultak határátlépésre, és hogy a hajót irányító személyek az utazás elősegítése miatt büntetéssel sújthatók;
 - d) a hajó lefoglalása és a fedélzeten tartózkodók feltartóztatása;
 - e) utasítás a hajó útvonalának a parti tengeren vagy a csatlakozó övezeten kívüli célállomás irányába történő módosítására, ideértve a jármű kíséretét vagy a közelében hajózást mindaddig, amíg erre az útvonalra rááll;

- f) a hajó vagy a fedélzeten tartózkodó személyek elvezetése a fogadó tagállamba, a műveletben részt vevő egyéb tagállamba vagy a parti tagállamba.
- (2) A fogadó tagállam vagy a részt vevő tagállam, amelynek parti tengerén sor kerül a feltartóztatásra, engedélyezi az (1) bekezdésben említett intézkedéseket és a nemzetközi koordinációs központon keresztül megfelelő módon utasításokat ad a részt vevő egységnek. A részt vevő egység a nemzetközi koordinációs központon keresztül tájékoztatja a fogadó tagállamot, amennyiben a hajó kapitánya kérelmezi a lobogó szerinti állam diplomáciai képviselőjének vagy konzuli tisztviselőjének értesítését.
- (3) Amennyiben alapos okkal feltételezhető, hogy egy hontalan, vagy hontalan hajóhoz hasonlóan tekinthető hajó a határátkelőhelyen végzett ellenőrzést megkerülni szándékozó személyeket szállít, illetve migránsok tengeren való csempészetében érintett, a fogadó tagállam vagy a részt vevő tagállam, amely parti tengerén a hontalan hajót feltartóztatták, engedélyezi és utasítást ad a részt vevő egységnek, hogy állítsa meg a hajót és hozza meg az (1) bekezdésben meghatározott intézkedések valamelyikét.
- (4) A tengeri műveletben részt nem vevő tagállam parti tengerén végrehajtott műveleti tevékenységeket az említett tagállam felhatalmazása alapján kell végrehajtani. A nemzetközi koordinációs központot tájékoztatni kell az említett tagállammal folytatott valamennyi információcseréről, valamint az említett tagállam által engedélyezett tevékenység további lefolyásáról.

7. cikk

Feltartóztatás a nyílt tengeren

- (1) Nyílt tengeren, amennyiben alapos okkal feltételezhető, hogy egy hajó migránsok tengeren való csempészetében érintett, a részt vevő egységeknek, a migránsok csempésze elleni fellépésről szóló jegyzőkönyvvvel összhangban a következő – a lobogó szerinti állam engedélyezéséhez kötött – intézkedéseket kell alkalmazniuk a következők közül:
- a) felszólítás a hajó tulajdonosára, regisztrációjára, az utazással kapcsolatos részletekre, valamint a fedélzeten tartózkodó személyek személyazonosságára, állampolgárságára és egyéb releváns adataira vonatkozó információk és dokumentumok átadására;
 - b) a hajó megállítása, fedélzetre szállás, a hajó, a rakomány és a fedélzeten tartózkodók átkutatása, a fedélzeten tartózkodó személyek kikérdezése;
 - c) a fedélzeten tartózkodó személyek tájékoztatása arról, hogy adott esetben nem jogosultak határátlépésre, és hogy a hajót irányító személyek az utazás elősegítése miatt büntetéssel sújthatók;
 - d) a hajó lefoglalása és a fedélzeten tartózkodók feltartóztatása;
 - e) utasítás a hajó útvonalának a parti tengeren vagy a csatlakozó övezeten kívüli célállomás irányába történő módosítására, ideértve a jármű kíséretét vagy a közelében hajózást mindaddig, amíg erre az útvonalra rááll;
 - f) a hajó vagy a fedélzeten tartózkodó személyek harmadik országba való irányítása, illetve a hajó vagy a fedélzeten tartózkodó személyek harmadik országok hatóságai részére történő átadása;

- g) a hajó vagy a fedélzeten tartózkodó személyek elvezetése a fogadó tagállamba vagy a műveletben részt vevő egyéb tagállamba.
- (2) Ha a hajó a fogadó tagállam vagy egy részt vevő tagállam lobogója alatt hajózik, vagy ilyen tagállamban történt lajstromozására utaló felségjelzéssel van ellátva, az érintett tagállam a hajó honosságának megerősítését követően engedélyezi az (1) bekezdésben meghatározott intézkedéseket.
- (3) Ha a hajó a tengeri műveletben részt nem vevő tagállam vagy harmadik ország lobogója alatt hajózik, vagy ilyen országban történt lajstromozására utaló felségjelzéssel van ellátva, a fogadó tagállam vagy a részt vevő tagállam – attól függően, melyik tagállam részt vevő egysége tartóztatta fel a hajót – értesíti a lobogó szerinti államot, megerősítést kér a lajstromozásra vonatkozóan, majd a honosság megerősítését követően felhatalmazást kér a lobogó szerinti államtól az (1) bekezdésben meghatározott intézkedések végrehajtására. A fogadó tagállam vagy a részt vevő tagállam tájékoztatja a nemzetközi koordinációs központot a lobogó szerinti állammal folytatott mindenfajta kommunikációról és az ezt követően foganatosított, a lobogó szerinti állam által engedélyezett intézkedésekről.
- (4) Ha idegen lobogó alatt hajózó vagy lobogója bemutatását megtagadó hajóról alapos okkal feltételezhető, hogy valójában ugyanaz a honossága, mint a részt vevő egységnek, az egységnek ellenőriznie kell, hogy a hajó jogosan viseli-e lobogóját. E célból megközelítheti a gyanús hajót. Ha a gyanú a hajóokmányok ellenőrzése után továbbra is fennáll, további vizsgálatot kell tartani a hajó fedélzetén, amelyet a lehető legteljesebb körű tekintettel kell végrehajtani. A megfelelő csatornákon keresztül fel kell venni a kapcsolatot azzal a részt vevő tagállammal, amelynek lobogóját a hajó feltételezhetően viseli.
- (5) Ha idegen lobogó alatt hajózó vagy lobogója bemutatását megtagadó hajóról alapos okkal feltételezhető, hogy valójában a fogadó tagállam vagy a műveletben részt vevő valamely másik tagállam honosságával rendelkezik, a lobogó viselésének jogosságára irányuló ellenőrzést a részt vevő egység e másik tagállam felhatalmazása alapján hajtja végre.
- (6) Amennyiben az e cikk (4) és (5) bekezdésében hivatkozott esetekben a hajó honosságával kapcsolatos gyanú beigazolódik, a fogadó tagállam vagy a részt vevő tagállam engedélyezi az (1) bekezdésben meghatározott intézkedéseket.
- (7) A lobogó szerinti tagállam felhatalmazásának hiányában, illetve a felhatalmazás megadásáig a hajót biztonságos távolságból kell figyelemmel tartani. A lobogó szerinti állam kifejezett felhatalmazása nélkül tilos egyéb intézkedést hozni, kivéve ha ezek az emberéletet fenyegető közvetlen veszély elhárításához szükségesek, illetve vonatkozó két- vagy többoldalú megállapodásokból következnek.
- (8) Amennyiben alapos okkal feltételezhető, hogy egy hontalan, vagy hontalan hajóhoz hasonlóan tekinthető hajó migránsok tengeren való csempészetében érintett, a részt vevő egység a hajó fedélzetére léphet és megállíthatja azt, hogy ellenőrizze, valóban hontalan-e. Amennyiben a gyanú beigazolódik, az (1) bekezdésben meghatározottak szerint további megfelelő intézkedések kerülhetnek végrehajtásra a nemzeti és nemzetközi joggal összhangban.
- (9) Amennyiben egy tagállam az (1) bekezdéssel összhangban intézkedést hozott, haladéktalanul tájékoztatja a lobogó szerinti államot az intézkedés eredményeiről.
- (10) A nemzetközi koordinációs központban a fogadó tagállam vagy egy részt vevő tagállam képviselőjét betöltő tisztviselőt a nemzeti jogszabályok szerint ki kell jelölni

arra, hogy hatóságként eljárjon az arra irányuló ellenőrzés engedélyezése tekintetében, hogy a hajó jogosult-e az érintett tagállam lobogója alatt hajózni, illetve arra, hogy meghozza az (1) bekezdésben meghatározott intézkedéseket.

- (11) Amennyiben megalapozatlannak bizonyulnak azok az okok, amelyek alapján feltételezték, hogy egy hajó migránsok nyílt tengeren való csempészetében érintett, illetve amennyiben a részt vevő egység nem rendelkezik joghatósággal a fellépéshez, azonban továbbra is alapos okkal feltételezhető, hogy a hajó olyan személyeket szállít, akik egy tagállam határát kívánják elérni és a határátkelőhelyen folytatott ellenőrzést meg szándékozzák kerülni, a hajót továbbra is figyelemmel kell kísérni. Azon tagállamoknak a nemzeti koordinációs központjait, amelyek felé a hajó tart, a nemzetközi koordinációs központ tájékoztatja a hajóval kapcsolatban.

8. cikk

Feltartóztatás a csatlakozó övezetben

- (1) Azon tagállam parti tengeréhez csatlakozó övezetben, amely fogadó tagállam vagy részt vevő tagállam, a 6. cikk (1) bekezdésében meghatározott intézkedéseket a 6. cikk (2) bekezdésének megfelelően kell végrehajtani.
- (2) A 6. cikk (1) bekezdésében meghatározott intézkedések az érintett tagállam engedélye nélkül nem hajthatók végre azon tagállam csatlakozó övezetében, amely nem vesz részt a tengeri műveletben. A nemzetközi koordinációs központot tájékoztatni kell az említett tagállammal folytatott valamennyi információcseréről, valamint az említett tagállam által engedélyezett tevékenység további lefolyásáról.
- (3) Amennyiben egy hontalan hajó halad át a csatlakozó övezeten, a 7. cikk (8) bekezdése alkalmazandó.

9. cikk

Kutatási és mentési helyzetek

- (1) A részt vevő egységek a tengeri művelet során a tengeren bajba jutott valamennyi hajónak vagy személynek segítséget nyújtanak. A segítségnyújtást nem tehetik függővé sem az ilyen személy állampolgárságától vagy jogállásától, sem azon körülményektől, amelyek között az illetőt találták.
- (2) Ha a részt vevő egység a tengeri művelet során a hajó vagy a fedélzeten tartózkodók tekintetében bizonytalanságra, riasztás szükségességére vagy bajba jutásra utaló helyzetet tapasztal, haladéktalanul továbbítja a rendelkezésre álló valamennyi információt az esemény helyszíne szerinti kutatási-mentési régióért felelős mentési koordinációs központnak.
- (3) Egy hajó vagy a fedélzeten tartózkodó személyek helyzete különösen akkor tekinthető bizonytalannak, ha:
- a) kétségek állnak fenn a hajó, illetve a fedélzeten tartózkodó személyek biztonságával kapcsolatban, vagy
 - b) nem áll rendelkezésre elég információ a hajó megtett útvonala vagy helyzete tekintetében.
- (4) Egy hajó vagy a fedélzeten tartózkodó személyek helyzete különösen akkor tekinthető riasztásra okot adónak, ha:

- a) a hajó vagy fedélzeten tartózkodó személyek biztonsága aggodalomra ad okot, mivel az információk súlyos nehézségekre utalnak, amelyek mértéke azonban még nem indokolja a veszélyhelyzet valószínűségét; vagy
 - b) továbbra sem nem áll rendelkezésre elég információ a hajó megtett útvonala vagy helyzete tekintetében.
- (5) Egy hajó vagy a fedélzeten tartózkodó személyek helyzete különösen akkor tekinthető veszélyhelyzetben lévőnek, ha:
- a) konkrét információ érkezett arról, hogy a hajó vagy a fedélzeten tartózkodó személyek egyike veszélyben van és azonnali segítséget igényel; vagy
 - b) a hajóval történő kapcsolatba lépésre irányuló kísérletek meghiúsulnak és a sikertelen hívások arra utalnak, hogy a hajó valószínűleg veszélyhelyzetben van; vagy
 - c) arra vonatkozó információ érkezett, hogy a hajó működési hatékonysága olyan mértékűre csökkent, amely valószínűleg veszélyhelyzethez vezet.
- (6) A (3)–(5) bekezdés értelmében vett helyzet értékelésekor a részt vevő egységek valamennyi releváns információt figyelembe vesznek, ideértve:
- a) a segítségkérés tényét;
 - b) a hajó hajózásra való alkalmasságát és annak a valószínűségét, hogy a hajó nem éri el a rendeltetési kikötőt;
 - c) a hajó típusához és állapotához viszonyított utaslétszámot;
 - d) a partot éréshez szükséges készletek, mint például üzemanyag, víz, élelem rendelkezésre állását;
 - e) a megfelelő képzettséggel rendelkező személyzetet és tiszteket a hajón;
 - f) a biztonsági, navigációs és kommunikációs berendezések rendelkezésre állását és azok működőképességét;
 - g) sürgős orvosi ellátásra szoruló utasok jelenlétét;
 - h) elhunyt utasok jelenlétét;
 - i) terhes nők vagy gyermekek jelenlétét;
 - j) az időjárási és tengeri viszonyokat, ideértve az időjárás- és tengeri előrejelzéseket.
- (7) A részt vevő egységek haladéktalanul tájékoztatják a felelős mentési koordinációs központot a helyzet értékeléséről. A mentési koordinációs központ utasításainak megérkezéséig a részt vevő egység megteszi az érintett személyek biztonságának garantálásához szükséges megfelelő intézkedéseket.
- (8) A veszélyhelyzet fennállását nem kizárólagosan a segítségkérés ténye alapján kell megállapítani. Amennyiben a hajó megállapíthatóan veszélyhelyzetben van, de a fedélzeten tartózkodók nem fogadnak el segítséget, a részt vevő egység tájékoztatja a mentési koordinációs központot, és tovább folytatja az ellátási feladatot, azaz biztos távolságból figyelemmel kíséri a hajót, megteszi az érintett személyek biztonságának szavatolásához szükséges intézkedéseket, ugyanakkor tartózkodik a helyzetet súlyosbító, illetve a sérülés vagy haláleset esélyét növelő intézkedésektől.

- (9) Amennyiben a harmadik országnak az adott kutatási-mentési régió tekintetében illetékes mentési koordinációs központja nem reagál a részt vevő egység által továbbított bejelentésre, az egység kapcsolatba lép a fogadó tagállam mentési koordinációs központjával, kivéve, ha egy másik mentési koordinációs központ alkalmasabb helyzetben van a kutatási és mentési helyzet koordinációjára.
- (10) A nemzetközi koordinációs központot a részt vevő egységek a lehető leghamarabb tájékoztatják a mentési koordinációs központtal folytatott valamennyi információcseréről és az általuk hozott intézkedésekről.
- (11) Ha a hajó nem vagy már nem tekinthető veszélyhelyzetben lévőnek, vagy a kutatási és mentési művelet befejeződött, a részt vevő egység a nemzetközi koordinációs központtal konzultálva folytatja a tengeri műveletet.

10. cikk

Partra szállítás

- (1) A feltartóztatott vagy megmentett személyek partra szállításának módjait az operatív terv határozza meg. A partra szállítási módok nem hárítanak kötelezettségeket a tengeri műveletben részt nem vevő tagállamokra, kivéve, ha kifejezetten engedélyezik, hogy parti tengerükön vagy csatlakozó övezetükben a 6. cikk (4), illetve a 8. cikk (2) bekezdésének megfelelően intézkedéseket hajtsanak végre.
- (2) A 6. cikk (2), illetve a 8. cikk (1) bekezdésében meghatározott parti tengeren, illetve csatlakozó övezetben történő feltartóztatás esetén a partra szállítás azon fogadó tagállamban vagy részt vevő tagállamban történik, amely parti tengerén vagy csatlakozó övezetében a feltartóztatás lezajlik.

A 6. cikk (4), illetve a 8. cikk (2) bekezdésében meghatározott parti tengeren, illetve csatlakozó övezetben történő feltartóztatás esetén a partra szállítás azon tagállamban történik, amely parti tengerén vagy csatlakozó övezetében a feltartóztatás lezajlik.
- (3) Az 4. cikk alkalmazására figyelemmel, a 7. cikkben meghatározott, nyílt tengeren történő feltartóztatás esetén a partra szállítás abban a harmadik országban történik, amelyből a hajó elindult. Amennyiben ez nem lehetséges, a partra szállítás a fogadó tagállamban történik.
- (4) A 9. cikkben meghatározott kutatási és mentési helyzetek esetében, annak érdekében, hogy a megmentett személyek számára megfelelő kikötőt, illetve biztonságos helyet és gyors és hatékony partra szállítást biztosítson, a részt vevő egység együttműködik a felelős mentési koordinációs központtal.

A mentési koordinációs központ hatáskörének sérelme nélkül a fogadó tagállam és a részt vevő tagállamok a lehető legkorábban azonosítják a kikötőt, illetve biztonságos helyet, figyelemmel a releváns tényezőkre, mint például a legközelebbi kikötőtől vagy biztonságos helyektől való távolság, az eset kockázatai és körülményei.

Ha a részt vevő egység nem mentesül a 9. cikk (1) bekezdésében meghatározott kötelezettsége alól az ésszerűen lehetséges legrövidebb időn belül, a megmentett személyek, illetve a részt vevő egység saját biztonságára figyelemmel engedélyezni kell, hogy a megmentett személyeket a fogadó tagállamban partra szállítsa.
- (5) A részt vevő egységeknek tájékoztatniuk kell a nemzetközi koordinációs központot a 4. cikk (1) bekezdése értelmében vett személyek jelenlétéről, és a nemzetközi koordinációs központ továbbítja ezeket az információkat az illetékes nemzeti

hatóságoknak. Ezen információk alapján az operatív tervben meg kell határozni, hogy a továbbiakban milyen intézkedések tehetők.

IV. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

11. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ez a rendelet a Szerződéseknek megfelelően teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó a tagállamokban.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*Az Európai Parlament részéről
az elnök*

*a Tanács részéről
az elnök*